

у Києві, яка для нас усіх мусить являти ся авторитетом у справі правопису, не встигла ще й досі сказати тут свого останнього слова.

Правда, велику вагу має тут, як і всюди, саме *життя*, практика, те, на що з-латинська кажуть *usus*, і на нього очей замикати не можна, і не звертати на нього уваги ніхто не має права. Може скласти ся так, що життя поведе наш правопис своїм шляхом, без огляду на *Академію Наук*, і тоді Академія сама, хоч-не-хоч, за життям піде.

Маючи це на увазі, ми лічили ся з т. зв. практичним правописом, уживаним у нас зараз, і визначили йому належне місце. Цей найбільш уживаний у нас правопис, т. зв. *єрінченківка* (гл. § 92), в дечому ріжнить ся від того, яким написана ця книжка. На ці ріжниці (їх усього 5) всюди у книжці вказано, і загалом вона складена так, що всяк, що пройде її, цілком поправно писати ме хоч цим, хоч тим правописом.

Цей правопис, що проводить ся у цій книжці, більш науковий, за те той, що ним загалом користують ся тепер на Україні, легчий, й тому так швидко прийняв ся.

6. ЧИ З ГРАМАТИКИ МОЖНА НАВЧИТИ СЯ МОВИ.

Виходячи з того, що ми сказали про завдання граматики, що вона, мовляв, тільки з законами мови освідомлює та контролює, що по-письменницькому, а що ні — можна сміло сказати, що ві *самої граматики ніхто ніколи ще мови не навчив ся й не навчить ся*.

Бо ж, щоб мову знати, треба передусім знати дуже *багацько слів*, треба знати, як і коли якого слова вжити, як і коли сполучити одне слово з другим (фрази), треба розбірати ся в тонкостях мови, в образах, а цьому граматика, та ще така, як ця, не може присвячувати багацько місця.

Творці *народніх пісень*, головню народніх дум, нераз люде й дуже вчені, але граматики народньої мови не вчили ся; тимчасом, мова народніх історичних дум може для нас усе бути зразком. Не вчили ся української граматики ні *Шевченко*, ні *Шашкевич*, ні *Федькович*, не знала граматики *Марко Вовчок*, не заучували її *Панас Мирний*, *Глібів*, *Ру-*